

Gemeente van Jezus Christus,

In de woorden van de profeet Jesaja zegt de Ene in Israel: 'er is geen andere god buiten mij om'. Roep dat maar uit naar alle volken. Er is niet voor ieder volk een eigen god, en al helemaal geen god in onze handen, geen draagbare, geen inzetbare waar wij dat maar willen. Roep dat maar uit.

Het klinkt heel mooi, dit zekere weten midden tussen de volken, maar ook griezelig. In andere culturen en religies denken we ook dat we het bij het rechte eind hebben.

We staan allemaal met ons inzicht op de mondiale zeepkist. Hoe overtuigd we ook mogen zijn van de heilsinhoud van onze boodschap, we weten het wél beter en machtsdrang is dan nooit ver weg. De boodschap wordt dan toch een God in onze handen, met wie je van alles denkt te kunnen. Maar wie zijn we zelf?

Deze zomer ben ik wat aan het lezen geweest met het oog op het opstellen van een profielschets voor de MK. Om te zien waar het heen gaat moet je weten waar je vandaan komt. Stevige kost uit de begintijd van deze kerk, niet zomaar door te vertalen naar nu, maar wel verdiepend, verhelderend. Zoals de opmerking uit de jaren '60 van Ds. Willem Aalders, de begindominee van deze kerk, dat in het Hervormd Belijden het artikel over de 'apostolaire' roeping van de kerk er eerder staat dan het belijden van de kerk. 'We hebben wat te zeggen', staat er eerder dan 'waar staan we nou eigenlijk zelf voor'.

De boodschap van Jesaja, wat beter beluisterd, is echter allereerst voor Israel zelf bedoeld. Ter bemoediging, om kracht te geven, om bevrijd uit te kunnen trekken. Vertaald naar onzelf: de boodschap in de kerk is allereerst persoonlijk voor jou, voor onszelf, bestemd. En dat niet omdat het in de kerk alleen maar om ons eigen hachje gaat. Het gaat om iets anders, iets dat veel ernstiger is.

Geloof dat te snel naar buiten gaat, naar anderen toe, de wereld in, geloof dat van alles wil en vindt en denkt te kunnen en te moeten, raakt op drift, raakt van zijn ankers los, heeft geen anker, wordt drammerig dwingend op z'n ergst gevaarlijk. Of slaat om, verliest zijn kracht, en kan niets meer.

Geloof kan niet zonder verinnerlijking zijn, een persoonlijk ontvangen. Zo ook bij Marcus. Het lawaai onder aan de berg, de onmacht om de jongen te helpen, is het geloof dat onvolgroeid, te vroeg, niet gerijpt, naar buiten is getreden.

Direct hieraan voorafgaand staat het verhaal van de verheerlijking op de berg. Het doet denken aan Mozes, die boven op de berg in de heerlijkheid van God had vertoefd, en na het afdalen daar beneden het gedruis om het gouden kalf vindt.

Maar er is nog iets. Marcus geeft met dit verhaal ook een beeld van de gemeente uit zijn eigen tijd. De vroege kerk die leeft met de opgestane Christus in de verheerlijking buiten ons zicht, niet bij ons, niet in onze handen. Aangevochten gemeente met die schare rondom hen heen en belaagd door de redetwistende schriftgeleerden. Waar anders Jezus staat staan nu de leerlingen, belaagd door verwachtingen die ze niet kunnen waarmaken, belaagd door vragen en aantijgingen die ze niet kunnen weerleggen.

Verbaasd zijn ze, ontzet, geschrokken. Niet gedacht dat ze hem nog terug zouden zien. Marcus toont ons de verheerlijking op de berg als een pre-hemelvaart. Ze zien Jezus terugkeren van de berg alsof hij uit de heerlijkheid is weergekeerd. Een wederkomst.

Daarmee zegt Marcus tot de gemeente, en hij bedoelt ook ons, hoe ontzet zouden jullie zijn als de Heer terugkeert in jullie midden? Wat zou hij dan nog aan geloof vinden?

De kreet van de vader 'Ik geloof kom mijn ongeloof te hulp' is de paradox, de blijvende tegenspraak in zichzelf, die meer waarheid spreekt dan welke overtuiging dan ook. 'ik geloof' is altijd aangevochten. Geloven in wat buiten je zicht is, wat je niet in handen hebt.

Deze man heeft al zo weinig in handen. Zijn eigen kind kan hij nauwelijks vasthouden. Het relaas van de vader is hartverscheurend. Het ziektebeeld doet aan epilepsie denken, beschreven tot drie keer maal toe in een opstapeling van verschrikkelijke woorden. Een zeer ernstig ziektebeeld dat ook nu heden ten dage niet zomaar op te lossen zou zijn.

Of ik het nou leuk vind of niet, er lijkt hier een oude exorcisme formule te staan. Het uitdrijven van kwalijke geesten is een praktijk geweest in de kerk en is het wellicht nog hier en daar, maar wat een ellende heeft het teweeg gebracht. Met al het geschreeuw dat er bij schijnt te horen, worden het geloofswaarden die losgeslagen zijn, geen anker hebben, gewelddadig zijn. Het moet en het zal.

Op z'n minst zou je eerst zoals Jezus doet naar het verhaal van de mens kunnen luisteren, van de vader die spreekt, het kind kan niet spreken. Omdat Jezus naar hem vraagt heeft de vader kunnen spreken. Toen stroomde zoveel verdriet uit.

Misschien is het daarom dat Jezus niet schreeuwt als hij de ziekte van de jongem sommeert om te vertrekken. Hij hoeft niet te schreeuwen, het gaat zo ook wel.

En het hoeft ook niet op een podium. Jezus ziet die menigte weer komen en het lijkt alsof het hem wat waard is dit in de luwte te doen. Temidden van het gedruis horen we twee keer een schreeuw in dit verhaal. De eerste keer schreeuwt de vader. De zoon is nog stemloos. Nu horen we de schreeuw van de zoon, voor het eerst horen we zijn stem. Of is het de stem van de kwade geest. Het verschil is niet te zien wie wie is. Maar het is de jongen van wie Jezus de hand grijpt. Hij is aanraakbaar geworden.

We begonnen bij Jesaja. Je houdt je hart vast bij zoveel overtuiging. Geloof moet niet te snel naar buiten gaan.

Toen kwamen we bij Marcus, bij het lawaai onder aan de berg, een gemeente die als Jezus geacht wordt te zijn, maar die het niet kan waarmaken.

Het allerlaatste zinnetje van de lezing zet ons op een ander, nieuw, been. Het ging toch over kwade geesten uitdrijven? De leerlingen vragen om 'eruitgooien', maar ze krijgen antwoord met 'eruitgaan'. Ze vragen naar de kwade geest maar ze krijgen antwoord over 'dit soort'. In de vertaling is het niet te zien maar 'dit soort' is precies hetzelfde woord als een stukje eerder staat: die generatie zonder geloof, dit soort zonder geloof. Oftewel gemeente van Christus, dit soort zonder geloof, leer eerst maar eens fatsoenlijk bidden voor je er op uit gaat om van alles te willen en te kunnen.

Alles kan voor wie gelooft. Nee, dat niet, geen Mercedes Benz, zoals in het liedje van Janis Joplin waarin ze een biddende Christen na doet.

Nee, maar er kan veel meer dan je gelooft. En dat is omdat juist niet alles uit onze eigen handen zal komen. Er valt ook nog iets te verwachten.

En wonderlijk genoeg op deze zondag is dat een Maranathamoment. Dat aramese oeroude gebed. Over Hem die komend is. Maranatha.

Hoe zeer we ook verlangen naar een betere wereld en hoe goed het ook is om daar alles aan te doen wat we kunnen. In dit kleine kerngebedje belijden we dat het niet allemaal uit onze handen zal komen, er valt iets te verwachten. Er is geen God in onze handen. Daar begint bidden.

Amen

Den Haag, 12 sept 2021 Erika van Gernerden